

Bilim ve Teknoloji Haberleri

Ay'daki Parlak Yüzey

Bilimkurgu yazarı Arthur C. Clarke ve yönetmen Stanley Kubrick'in ortak çalışmaları Uzay Macerası 2001'i izleyen veya Clarke'in aynı adlı kitabını okuyanlar, Ay'da parlak yüzeyli, masif, prizmatik bir bloğun bulunuşu ve insanlık tarihinin, bu parlak yüzeyin bulunuşuyla girdiği yeni evreyi anımsayacaklar. Blok, toprak altından çıkarılıp Güneş yüzü görünce, gönderdiği sinyaller aracılığıyla, insanlığa tuhaf bir geleceğin yolunun göstermişti.

Geçtiğimiz ay, Amerika'lı (Bu defa NASA değil Pentagon'dan) araştırmacılar, Ay yüzeyinde gerçek bir parlak yüzeye rastladılar. Ancak, bu yüzey, 2001'dekinin aksine, asla Güneş yüzü görmeyecek bir bölgede, Ay'ın güney kutbunda bulunmuş. Yine farklı olarak, bulunan yüzey, esrarengiz bir maddeden değil, "donmuş su"dan oluşuyor. Buluş, eğer büyük bir yanıldığından ibaret değilse, en az bilimkurgu senaryolarındaki kadar çarpıcı vaatler içeriyor. Ay'da buz bulunuşu, hem yüzeyinde mikroorganizma barındırma olasılığını, hem de gelecekte uydumuzda koloniler kurma şansımızı güçlendiriyor. Parlak yüzeyi, Pentagon ta-

rafından yönetilen uzay aracı, Clementine, gönderdiği radyo dalgalarıyla bulmuş. İki yıl önce uzaya fırlatılan Clementine'in bulduğu tabaka, büyük olasılıkla yaklaşık 75 cm kalınlığında ve küçük bir gölet boyutlarında. Suyun, Ay'a, Ay yüzeyine çarpan bir kuyruklu yıldız tarafından götürüldüğü, moleküllerin zamanla Ay'ın karanlık kutbundaki derin bir kraterde taşındığı düşünülüyor. Parlak yüzeye şimdilik kimse elini değdirmemişse de, söz konusu maddenin, buz olduğu kesin sayılır. Pentagon yetkilileri, Clementine'in gönderdiği radyo dalgalarını, hiçbir kaya oluşumunun bu kadar düzgün yansıtamayacağını açıklıyorlar.

www.rnm.com
Özgür Kurtuluş

Ganymede Dünya'ya Benziyor

Jüpiter'in en büyük uydusu Ganymede, manyetik alanı ve demirden oluştuğu düşünülen çekirdeğiyle, şaşırtıcı bir şekilde Dünya'ya benziyor.

Galileo uzay aracının Ganymede ile ilgili gönderdiği veriler büyük önem taşıyor; çünkü, bir gezegenin manyetik alan oluşturabilmesi için gereken koşulların anlaşılmasına yardımcı oluyor.

Ganymede, Güneş Sistemi'nin en küçük iki gezegeni olan Merkür ve Plüton'dan daha büyük; bu nedenle ondan sık sık bir gezegen olarak bahsediliyor. Güneş Sistemi'ndeki karasal gezegenler içerisinde, bilindiği kadarıyla sadece Merkür ve Dünya manyetik alana sahip. Bu nedenle, Ganymede'in manyetik alanının keşfi oldukça önemli bir olay.

California Üniversitesi'nden Gerald Schubert, Ganymede'in yaklaşık 4,5 milyar yıl önce oluştuğunu ve sıcak çekirdeğinin onu ancak bir milyar yıl ısıtmaya yettiğini söylüyor. Eğer, Ganymede, Jüpiter'e bir yaklaşıp bir uzaklaşan bir yörünge izlediye, kütle çekimindeki değişiklikler, aşırı bir sürünme yaratarak gezegenin ısınmasını sağlamış olabilir.

Schubert'in söylediğine göre, Ganymede, şu anda da sıvı halde su içeriyor olabilir. Ancak, bu su, muhtemelen 800 kilometre kalınlığında bir buz tabakasının altında yer alıyor. Yani, eğer Ganymede'de yaşam varsa bunu öğrenmemiz çok zor olacaktır. Zaten bilim adamları da bu olasılığın çok düşük olduğunu söylüyorlar.

www.rnm.com
Alp Akoglu

3. Türkiye AIDS Kongresi

Türkiye'de AIDS Savaşım Dernekleri'nin bugüne kadar yaptıklarını değerlendirmek ve bundan sonra yapacaklarına yön vermek amacıyla Ankara ve İstanbul AIDS Savaşım Dernekleri'nin öncülüğünde, 4-6 Nisan 1997 tarihleri arasında 3. Türkiye AIDS Kongresi düzenlenecektir. Bu kongrede, hekimlere, yurtiçi ve yurtdışından katılacak bilim adamlarına yönelik olarak, hastalığın etiyopatogenezi, yeni kombine antiviral ilaç tedavileri, aşı konusuna yaklaşımlarla ilgili en yeni bilgileri aktarmak amacı ile konferans ve paneller yer alacaktır. Bunlara ek olarak, hastalığın yayılmasını önlemeye yönelik koruma yöntemlerinin etkin ve yaygın şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla alınacak tedbirlerin tartışılacağı, medya ve toplum temsilcilerinin katılımına açık oturumlar yapılacaktır. Kongrede tartışılacak konular ana başlıkları ile şöyle; Epidemiyoloji, Tanıda Ye-